

ДО 80-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ АКАДЕМІКА НААН М. В. ЗУБЦЯ

Знаковою постаттю на теренах аграрної науки України другої половини ХХ – початку ХХІ ст. є доктор сільськогосподарських наук, професор, академік НААН, заслужений діяч науки і техніки України, лауреат двох державних премій України в галузі науки і техніки, президент Національної академії аграрних наук України (1996–2011), Герой України Михайло Васильович Зубець (1938–2014).

М. В. Зубець був талановитим організатором сільськогосподарської дослідної справи в Україні, доклав значних зусиль до здобуття статусу НААН як головного науково-методичного та координаційного центру розвитку агропромислового комплексу України. Працюючи Президентом НААН, Михайло Васильович приділяв багато уваги різним напрямам науки, в т. ч. й сільськогосподарській мікробіології. Саме за його підтримки у 2005 р. започатковано Державну програму наукових досліджень «Сільськогосподарська мікробіологія». Актуальні питання ґрунтової мікробіології, вірусології, зоотехнічної

мікробіології неодноразово обговорювались на засіданнях Президії та Бюро Президії НААН, круглих столах. М. В. Зубець вмів аналізувати проблеми досліджень у зазначених напрямках, наполягав на першочерговому вирішенні окремих питань, сприяв розвитку Інституту сільськогосподарської мікробіології НААН.

Народився Михайло Васильович 7 квітня 1938 р. в с. Нова Басань Бобровицького району Чернігівської області. У 1956 р. після закінчення Київського професійно-технічного училища № 1 при заводі «Більшовик» розпочав трудову діяльність токарем порційних автоматів. У 1957–1962 рр. навчався в Українській сільськогосподарській академії, після закінчення якої працював старшим зоотехніком Прилуцької державної племінної станції (1962–1963), зоотехніком-селекціонером (1963–1965) та головним зоотехніком держплемзаводу «Тростянець» Ічнянського району Чернігівської області (1965–1972).

У 1974 р. захистив кандидатську дисертацію «Обґрунтування підбору в заводському стаді великої рогатої худоби», в 1990 р. — докторську дисертацію «Методи використання генофонду симентальської породи при чистопородному розведенні та схрещуванні». Учений виявив себе як талановитий організатор дослідної справи, очолюючи Інститут розведення і генетики тварин УААН (1991–1996). У 1990 р. М. В. Зубця обирають академіком Української академії аграрних наук. Упродовж 23 років був членом Президії, 15 років — президентом, з 2011 р. — почесним президентом Академії. Водночас обіймав найвищі посади в управлінні агропромисловим комплексом України як віце-прем'єр-міністр України з питань агропромислового комплексу (1996–1997) та Міністр сільського господарства і продовольства України (1997).

Значною заслугою М. В. Зубця є те, що за умов глибокої економічної кризи він згуртував учених, спрямовуючи їхній потенціал на відродження аграрної науки в інтересах держави та суспільства.

За період президентства М. В. Зубця встановлено взаємовигідні творчі зв'язки з 51 зарубіжною країною, зокрема з 21 іноземною галузевою академією. У співпраці з науковими установами інших держав виконано 239 проектів. Під керівництвом Михайла Васильовича було визначено першочергові кроки з метою лідерства України на світовому аграрному ринку. Розроблено «Пріоритетні завдання аграрної науки України», окреслено головні напрями досліджень при формуванні науково-технічних програм наукового забезпечення розвитку агропромислового комплексу України на найближчу та віддалену перспективу.

М. В. Зубець активно займався законотворчою роботою, був народним депутатом України IV, V та VI скликань, головою підкомітету з питань науки комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти. Серед поданого ним 21 законопроекту з питань аграрної політики та сільськогосподарського виробництва, частина прийнята Верховною Радою України, решта — на доопрацюванні в різних парламентських комітетах. Особливо вдячні народному депутату науковці галузевих академій за сприяння у прийнятті Закону України про внесення змін до Закону України «Про особливості правового режиму майнового комплексу Національної академії наук України» та Постанов Верховної Ради України «Про встановлення іменних стипендій Верховної Ради України для найбільш талановитих молодих учених» та «Про Премію Верховної Ради України найкращим молодим ученим у галузі фундаментальних і прикладних досліджень та науково-технічних розробок».

За значний внесок у розвиток вітчизняної аграрної науки, активну громадську, політичну і законотворчу діяльність, Михайло Васильович був відзначений численними урядовими нагородами, серед яких премія НААН «За видатні досягнення в аграрній науці» (1995, 2001), премія ім. В. Юр'єва Національної академії наук України (1996), Державна премія України в галузі науки і техніки (1993, 1999). Він удостоєний звання Героя України (2009) і нагороджений двома орденами «Знак Пошани» (1971, 1976), орденами князя Ярослава Мудрого V і IV ступенів (1998, 2007), орденом Святого Володимира (2003), золотою медаллю ім. Ушинського Академії педагогічних наук України (2006), 3 медалями (1970, 1982, 1983).

Помер Михайло Васильович 7 січня 2014 р., похований на цвинтарі у селищі Чабани, що під Києвом.

Особистість Михайла Васильовича Зубця, який умів підбадьорити, знайти потрібне слово, надихнути своєю енергією і доброзичливістю, назавжди залишиться у нашій пам'яті і серцях.

*Колектив Інституту сільськогосподарської мікробіології
та агропромислового виробництва НААН
Редколегія міжвідомчого тематичного наукового збірника
«Сільськогосподарська мікробіологія»*